

Beslutningsforslag nr. B 22. Fremsat den 27. oktober 1998 af Jann Sjursen (KRF), Flemming Kofod-Svendsen (KRF), Mogens Nørgård Pedersen (KRF) og Tove Videbæk (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af børnepornografi

Folketinget opfordrer justitsministeren til snarest at fremsætte nødvendige lovforslag og foretage fornødne ændringer af bekendtgørelser, cirkulærer og andre administrative forskrifter med henblik på at bekæmpe udbredelse og besiddelse af børnepornografi ud fra følgende retningslinjer:

1. Strafferammen for erhvervmæssig udbredelse af børnepornografi hæves til hæfte eller fængsel i indtil 3 år.
2. Bytning af børnepornografisk materiale sidestilles i strafmæssig henseende med erhvervmæssig udbredelse.
3. Internetudbydere og andre, der udbyder service i forhold til Internettet, skal forpligtes til at gemme logfiler i tre måneder og skal også oprette hotlines, hvor ulovlige hjemmesider kan anmeldes.
4. Politiets efterforskningsmuligheder skal forbedres ved, at det bliver muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om børnepornografi.
5. Enhver besiddelse af børnepornografisk materiale skal være strafbart uanset materialets grovhed.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

I dag kan erhvervsmæssigt salg eller anden udbredelse af børnepornografisk materiale straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder. Besiddelse af børnepornografi kan straffes med bøde, jf. straffelovens § 235.

Efter forslagsstillernes opfattelse har disse straffebestemmelser vist sig at være utilstrækkelige, og der er derfor behov for stramminger.

Der er desuden behov for, at politiet får bedre muligheder for at efterforske sager om børnepornografi. Kristeligt Folkeparti er klar over, at justitsministeren har nedsat et udvalg, der skal se på dette aspekt. Men da justitsministeren til Folketingets Retsudvalg har oplyst, at en delbetænkning først kan forventes til foråret 1999, vil der være gået lang tid, før alle procedurer er overstået og en ændring kan træde i kraft. Befolkningens retsbevidsthed krænkes for hver dag, der går, uden at Folketinget griber ind. Hertil kommer, at politiet allerede har givet udtryk for, hvilke nye efterforskningsmuligheder der er behov for.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1

Man bør have for øje, at straffelovens § 235 om udbredelse og besiddelse af børnepornografisk materiale ikke omhandler selve overgrebet mod et barn. §§ 222 og 232 omhandler disse situationer, og her er strafmaksimum fængsel i op til henholdsvis 10 og 4 år. Bestemmelsen om udbredelse og besiddelse af børnepornografi bør derfor ikke straffes lige så hårdt som disse mere alvorlige forbrydelser.

I Danmark kan man ikke i dag varetægtsfængsle på grundlag af en sigtelse om udbredelse eller besiddelse af børnepornografi, da varetægtsfængsling kræver en strafferamme på fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, jf. retsplejelovens § 762. En forhøjelse af strafferammen får også betydning for forældelsesfristen.

Strafferammen for erhvervsmæssig udbredelse af børnepornografi, jf. straffelovens § 235, stk. 1, bør efter forslagsstillernes opfattelse ændres, så der ikke

længere kan idømmes bøde som sanktion, men alene hæfte eller fængsel.

Blufærdighedskrænkelser har en strafferamme på fængsel i indtil 4 år, jf. straffelovens § 232. Samleje med et barn giver indtil 6 års fængsel eller 10 år, hvis der har været anvendt tvang eller barnet er under 12 år, jf. straffelovens § 222. Disse forbrydelser vedrører alle den aktive og direkte forulempelse af barnet. Billede med børnepornografi er et »aftryk« af den skete forbrydelse.

Hæleri straffes med hæfte eller fængsel i indtil 1 år og 6 måneder. Hensynet bag kriminaliseringen af hæleri er blandt andet, at hvis der ikke var aftagere til tyvekoster m.v., ville der heller ikke blive begået nær så mange andre berigelsesforbrydelser. Det er altså et kriminalpræventivt hensyn, der begrunder den hårde strafferamme for en forbrydelse, der kun kan eksistere i kraft af en anden og mere aktiv og direkte (over for offeret) forbrydelse.

Der er i den forstand visse lighedspunkter mellem hæleri og erhvervsmæssig udbredelse af børnepornografi. Det kan derfor virke anstødeligt, at hæleri straffes hårdere end erhvervsmæssig udbredelse af børneporno. Hæleri angår ting, børneporno handler om mennesker.

På den baggrund foreslår Kristeligt Folkeparti, at strafferammen for erhvervsmæssig udbredelse af børnepornografi hæves til fængsel i 3 år. Hvis straffen bliver skærpet mere end det, begynder det at kollidere med strafferammerne for alvorligere forbrydelser som blufærdighedskrænkelser (4 år), samleje med barn under 15 år (6 år) og voldtægt (6 år).

Ad 2

Det er i domspraksis uafklaret, i hvilket omfang bytning af børnepornografisk materiale kan sidestilles med erhvervsmæssig omsætning. Der har indtil videre kun været én dom – fra Vordingborg, hvor anklagemyndigheden ikke kunne bevise, at der havde været penge involveret, selv om man godt kunne bevise, at den anklagede havde byttet sig til billeder 40-50 gange. Retten dømte alene for besiddelse af børneporno-

grafi og ikke for erhvervsmæssig udbredelse, der ville kunne give op til 6 måneders fængsel. Dommen blev ikke anket hverken af den dømte eller af politimesteren i Vordingborg.

Med henblik på også at standse udbredelsen af børnepornografi i de tilfælde, hvor betalingen har bestået i udveksling af andet børnepornografisk materiale, må det sikres, at bytning af materiale strafmæssigt sidestilles med erhvervsmæssig udbredelse.

Ad 3

Internetudbydere og andre, der udbyder service i forhold til Internettet, bør have pligt til at gemme logfiler i minimum tre måneder. Det er ikke nok, at udbydere skal have pligt til at gemme logfiler. Det skal være alle, der udbyder service i forhold til Internettet, der skal have pligten. Og det skal være alle elektroniske spor, der skal være pligt til at gemme. Telefonvæsenet har pligt til at gemme teleoplysninger i 3 måneder. Den samme regel kunne passende anvendes med hensyn til logfiler og IP-adresser, som er det elektroniske spor. Dette har det østrigske EU-formandskab i øvrigt også foreslået.

Internetudbydere bør endvidere have pligt til at oprette såkaldte »hotlines«, der skal modtage anmeldelser om ulovlige hjemmesider. Da en sådan anmeldelse vil sætte udbyderen i stand til at identificere den ulovlige hjemmeside, vil udbyderen også have ansvar for at fjerne den. Det er graden af kontrol, der afgør graden af ansvar.

Nogle internetudbydere i Danmark har allerede oprettet hotlines, der har et svagt samarbejde med politiet. Nogle steder i udlandet har internetudbydere slået sig sammen om hotlines for at undgå lovindgreb.

Man bør også være opmærksom på de såkaldte web-hoteller, der er en slags lagerhoteller, hvor en leverandør kan opbevare det, han har at sælge, uden selv at skulle opbevare det. I Danmark er der 20-30 virksomheder, der driver sådanne hoteller. Her kan man oprette en hjemmeside og betale for pladsen. Alle kan komme ind. Men siden skal opdateres. Hvis det er en kriminel, der kobler sig til og holder siden ved lige, vil politiet også have mulighed for at finde det elektroniske spor (IP-nummeret), når den kriminelle vil opdatere. Politiet kan så logge sig på IP-nummeret, der er i bevægelse, og følge det til en udbyder af internet-service. Denne form for handel vil få større og større betydning, efterhånden som handelen på Nettet tager til.

Ad 4

Politiet skal kunne foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om børnepornografi, for så

vidt angår alle elektroniske spor, der indeholder information. Retsplejelovens §§ 780 og 781 bør ændres i overensstemmelse hermed.

Dette kan teknisk ske ved at tilføje endnu en undtagelse til retsplejelovens bestemmelse (§ 781, stk. 1) om politiets mulighed for at bryde meddelelshemmeligheden af hensyn til efterforskningen. § 780 skal også ændres, så det ikke kun er teleoplysninger, men alle elektroniske spor, der indeholder information, som bliver omfattet.

Retsplejeloven § 781, stk. 1, åbner i øjeblikket kun op for, at politiet kan foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, hvis der er tale om en forbrydelse, der har en strafferamme på 6 års fængsel. Til denne bestemmelse knytter der sig en række undtagelser – forbrydelser, der uanset den lavere strafferamme alligevel kan berettiggende et indgreb. For eksempel er freds- og æreskrænkelser en sådan undtagelse i § 781, stk. 2. Straffelovens § 235 om udbredelse og besiddelse af børnepornografi skal altså også være en af disse undtagelser.

I dag kan politiet indhente teleoplysninger (§ 780). Dette skal ændres til alle elektroniske spor, der indeholder kommunikation. Hermed ville e-mails og hjemmesider med videre blive omfattet af bestemmelsen, idet alt jo efterlader sig elektroniske spor.

Det er dog de færreste børnepornografiske billeder, der vedhæftes en e-mail. De fleste hentes ned fra hjemmesider, og på dette område forslår de ovennævnte tiltag ikke helt. Hvis en hjemmeside på Internettet har børnepornografisk materiale, er politiet interesseret i at finde frem til den såkaldte logfil, der kan afsløre den person, der har lagt hjemmesiden ud på Nettet. I dag har politiet ikke ret til at få disse filer åbnet. Der er derfor brug for en ny undtagelsesbestemmelse som nævnt ovenfor.

Man har kritiseret politiet for dets ønske om bedre efterforskningsmuligheder ud fra en betragtning om, at alle så vil kryptere, det vil sige sende i kode. Dette skulle gøre det endnu sværere at finde frem til synderne. En krypteret meddelelse har imidlertid også elektroniske spor. Desuden skal meddelelserne jo dekrypteres hos modtagerne.

Ifølge dagspressen bruger de pædofile mere og mere videofilm på Internettet. Det sidste nye er, at de pædofile laver onlinetransmission. Det vil sige, at man opretter en ring af pædofile, der for at være med skal sørge for at have et barn, der kan misbruges live via et videokamera en bestemt dag på et bestemt tidspunkt. Det er den samme teknik, der bruges til at holde forretningsmøde på hver sin side af kloden (netmeeting). Ideen er så, at medlemmerne af ringen direkte

kan bestemme, hvad der skal gøres ved barnet i næste øjeblik. Her er de elektroniske spor vigtige, og derfor skal politiets efterforskningsmuligheder forbedres.

IT-sikkerhedsrådet har lavet en betænkning for Forskningsministeriet om regulering af Internettet. Betænkningen giver udtryk for, at det er vigtigt at værne om privatlivets fred i forbindelse med Internettet. Rådet advarer imod indskrænkninger i ytringsfriheden, som yderligere efterforskningsmuligheder til politiet vil indebære. Her må man være opmærksom på det regi, betænkningen er blevet til i. Erhvervslivet har andre og mere kommercielle interesser end de strafferetlige aspekter af Internettet.

Betænkningen regner med, at antallet af børnepornografiske billeder i cirkulation er meget lavt. Andre vurderer imidlertid, at der i øjeblikket er omkring 100.000 billeder på Nettet. Antallet af billeder hos de dømte er ofte mellem 10.000 og 20.000. Betænkningen fra Forskningsministeriet risikerer i sin iver for at værne om privatlivets fred at frede dem, der udbreder børnepornografi.

Ad 5

I dag er det kun besiddelsen af groft utugtigt materiale, der er strafbart. Det strafbare område for besid-

delse af børnepornografisk materiale bør udvides, så det også kommer til at omfatte seksuelt prægede billeder af børn, der ikke forestiller samleje eller intim seksuel kontakt med andre.

For eksempel bør billeder, der fokuserer på børns kønsdele, medtages under det strafbare område, og billeder af børn, der berører sig selv på seksuel måde.

En af grundene til, at det kun var groft utugtigt materiale, der blev kriminaliseret med ændringen af straffelovens § 235 i 1994, var hensynet til ytringsfriheden. Der blev også udtrykt en del tvivl om, hvorvidt det ville virke kriminalpræventivt at gøre besiddelse strafbart. Nogle var af den opfattelse, at muligheden for at skaffe sig børnepornografisk materiale tværtimod afholdt pædofile fra at begå deres forbrydelser. Dette argument må siges at være tomt, da selve tilstedeværelsen af et børnepornografisk billede forudsætter, at en forbrydelse er sket. Desuden kræves der hele tiden nye billeder for at være med i handelen.

Da besiddelse af børnepornografi ikke er lige så dælværdigt som kommerciel udnyttelse, bør strafferammen afspejle dette forhold. Hvis man beholder bødeformen, er der stadig mulighed for i praksis at forhøje antallet af dagbøder.

Skriftlig fremsættelse

Jann Sjørnsen (KRF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af børnepornografi.

(Beslutningsforslag nr. B 22).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.